

דף ג.

דר' יוסי. ויפסיד הרמאי והכא נמי יהא מונח.
בכת"י נוסף: ויפסיד הרמאי ויודה והכא נמי
נימא יהא מונח.

דלודי. שאין לו חלק בה כשיודה מה יטול.
בכת"י נוסף: ועוד כשיודה מה יטול. (ונר'
שהכל דיבור אי עם ד"ה מאי פסידא).

דף ד.

טענה ובפירה. זה טוען וזה כופר הן באין לדון.
בכת"י: הן באין. לדון:

דף ה.

ת"ש דתני אבוה דרבי אפוטוריקי. ת"ש
'מינה' תיובתא: לרבי חייא קמיייתא. כלומר כו'.
בכת"י ת"ש דתני אבוה דרבי אפוטוריקי.
ת"ש כלומר תיובתא דרבי חייא קמיייתא דאמר
לעיל כו'. והשאר ליתא.

והא גזלן הוא. וכי אמר רבי חייא כו'.
בכת"י נוסף: דפיקדון הוו גביה וכי אמר רבי
חייא כו'.

דף ה:

דאי לא תימא הכי. 'ללא אמרינן על' רועה
בהמות דעלמא 'שהוא' גזלן אגן חיותא כו'.
בכת"י: ללא אמרו חכמים כי האי שינוי
אלא רועה בהמות דעלמא נמי הוי גזלן אגן
חיותא דידן כו'.

ולימא מנו דחשיד אממונא. דההוא 'לאמר'.
בכת"י: דההוא לכפר, (בפיקדון) [דפיקדון] הוא
ולכא למימר משתמיט (והשאר ליתא).

חשיד נמי אשבועה. הא ודאי כופר בפיקדון
הוא 'ומשקר' והיכי משבעינן ליה עלה.
בכת"י: אי משקר (וכן הביא הרמב"ן, וכן נכון
דחא אינו ודאי משקר).

דף ו.

שלא שלחתי בה יד. לעשות מלאכתי וכו'
'דברשותיה' היא קיימא. בכת"י: מעולם
לעשות מלאכתי וכו' דברשותיה (וכ"ה באו"ז סי'
קו). [צ"ע כפל הל' ומיחייב באונסיה ואפי' נאנסה].

אביי אמר. ויכפור זו 'והולך ותקוף'.
בכת"י: והלך ותקוף.

אי הכי. כיון דאי לא הוי עליה. בכת"י
נוסף: כיון דאי לא הוי מלוה עליה.

יוצאה. יוצאה 'לכדו'. בכת"י: יוצאה וצא.
אפי' לסומכוס. כלומר ואליצא. בכת"י:
כלומר ואפילו אליצא.

דף ו:

לכפרי. שם מקום. בכת"י נוסף: ואית
לאמרי לכפר דלייר ציה רב חסדא:

בכת"י נוסף אחרי דיבור לכפרי: בעי
מיניה. על הכ מסותא:

לעולם אימא לך. משום איסור 'ספק גיזת'
קדשים. בכת"י: משום איסור גיזת ספק
קדשים.

קפ"ן אחד. כשהיו יולאים. בכת"י נוסף:
כשהיו יולאים אחד אחד.

בולן פטורין. ואפילו הן חלף שיאלו 'פטורין
(סהס)'. בכת"י: אותן שיאלו פטורין מנין
הראוי.

ואי ס"ד ספיקא. שמא 'יעשה' כתורה.
בכת"י: שמא יעשה כתורה.

שם. כל י' שיואלין. בכת"י: לכל י' וי'
שיואלין.

במנין הראוי. 'פטורין' מניינו. אולי צ"ל
ופוטרן.

דף ז.

ספק פדיון. אין בטלה זה של פדיון 'משום'
קדושה. בכת"י: שום קדושה. (תיבת 'זה'
ליתא בכת"י).

בולי עלמא. דכי 'אמרינן'. בכת"י: דכי
קאמר ר'.

בכת"י נוסף בגליון, אחרי דיבור ואי לא:
ורשב"ג סבר. בעלמא שהשטר שלו ציד המלוה
אע"פ שהלוה [אומר] פרעתיו אין צריך לקיימו
ושטר מעליא הוא [הכא] דתפשי ליה תרויהו
מלוה ולוה יחלוקו כמתני' דשנים אוחזין מא"י:

דף ז:

מחלוקת. כך שמעתי 'משום' ר' ילחק.
בכת"י: מפי ר' ילחק.

שטרא דאית ביה. חבל זמן לא 'מיהדר'.
בכת"י: מהדרינן.

דף ח.

השתא דאמרת מגו. בכת"י נוסף:
השתא דאמרת אמרינן מגו.

ומאי מגו. השתא דאמרת 'מגו' אמרינן מגו.
בכת"י: השתא דאמרת אמרינן מגו.

האי קאמר בולה 'שלי ואנא' אנבהתייה.
בכת"י ליתא לתיבות שלי ואנא, וכן בגמ'
כת"י ליתא לתיבות כולה שלי (דהא בהך בבא
לא אמר כולה שלי).

דף ח:

מנהיג להודיה. 'אי ולאי' אמר שמואל.
הלשון קשה, ונדצ"ל: ולאי אי אמר שמואל
וכו'.

או דלמא. בכת"י נוסף: והויא משיכה
והיא הגדולה צקנין (בכת"י א' והיא קנייה
גדולה).

למאן אי לר"מ כו' עד לרצון לא גרסינן.
בתוס' חכמי אנגלי ביאר: ואיכא ספרים
דכתיב בהו למאן אי לר' מאיר האמר רכוב
לא קני ואי לרבנן האמר קני. וכל זה לא
גרס רש"י וזהו דפי' עד לרבנן ל"ג, והטעם
דתריץ וקאי למפשט הבעיא לחד מנייהו.

והא זימנין. להא שמעתין. בכת"י: צהא שמעתא.

מחבירו. 'מקח' וממכר. בכת"י: במקח וממכר.

דף ט.

אי הכי. ליערבנהו וכו' מושכין ומנהיגין. בכת"י נוסף: או מנהיגין (מושכין ומנהיגין הוא דיבור חדש).

נקני נמי רבוב במוסירה. שצראש החמור שהוא תכשיט 'החמור וכחמור' דמי. בכת"י נוסף: מיהת מה שצראש החמור שהוא תכשיט לחמור וכנוף החמור דמי. (ר"ל דהקו' הי' רק על חצי, ומשני אה"נ דקנה חצי).

מה שתפוס בידו. הוי 'מגביה' לגמרי. בכת"י: היתה מוגבהת לגמרי.

ברותא היא. לאע"ג ליכול לנתק. בכת"י נוסף: לאע"ג ליכול לנתקו כל כמה ללא ניתקו. רבוב בשדה. ש"מ רכוב לחודיה קני 'כו'. בכת"י: קני כולה.

בגמ' 'אי הכי' רבוב בעיר. משמע דרש"י ל"ג אי הכי מדלא פירשו (וכ"מ קצת מרש"י ד"ה רכוב בשדה, ועי' תוס' חכמי אנגליה).

דף טז:

ואי אדם חשוב הוא. אף בסימטא שאין בני אדם שם. בכת"י: אף בסימטא שאין דרך בני אדם לרכוב שם.

ואי איניש זילא. אצל אדם 'צינוני' כגון שאינו חשוב בעושר 'ואינו' בוש 'להוליך' צהמה ברגליו 'אין' דרכו לרכוב כו'. בכת"י: אצל אדם הגון ואינו חשוב בעושר אינו בוש להגהיג צהמה ברגליו ואין דרכו לרכוב כו'.

מי קני בלים. במשיכה דצהמה 'עם הצהמה'. בכת"י ליתא לתיבות עם הבהמה. (תיבות במשיכה דבהמה הם חלק מהדיבור המתחיל, וכ"ה לשון הגמ' בכת"י).

שם. מצעיא 'לך' וכו' פשיטא 'לך'. בכת"י: מצעיא ליה וכו' פשיטא ליה.

והלכתא וכו' בכפותה. בכת"י הכל דיבור אחד.

שם. לדומיא דחלך היא 'קני'. בכת"י ליתא לתיבת קני.

דף י.

הא. מתני' דהכא מני. בכת"י הכי איתא: אלא אי אמרת כו'. דמינו לאיצעי זכי נמי אמרינן מתני' דהכא מני.

סיפא. ללא אפשר וכו'. בכת"י: ללא אפשר בלא תחלה לע"ג דאמר אני זכיתי תחילה קודם שנתתיה לך לא אמר כלום מאחר שנתנה לו, ורישא ללא אמר תחילה אפי' הכי זכה צה מאחר שלא נתנה לו ניכר הדבר [ולאורכו הגביה:

נכש עמי. 'של' שעת הגביה. בכת"י: כל:

דף י:

ה"ג בי תקון. או צלידי רשות הרבים והיא הפקר לרבים 'למשוך' לתוכה כו'. בכת"י נוסף: או צלידי רשות הרבים כדלקמיה: סימטא. קרן זוית הסמוכה לרחוב רשות הרבים והיא הפקר לרבים לימשך לתוכה. (ועי' רש"י כתובות פד: ד"ה סימטא).

משום ידה אתרבאי. דמשודעת לשמור את גיטה 'מגורשת'. בכת"י: מתגרשת.

שאם נבנסה. שהוא חייב. בכת"י נוסף: שהוא חייב כפל.

דף יא.

עומר שיש לי. על הפועלים שיביאורו פועלים שכחורו: לא יהא שבחה. אם חזר ושכחו: בכת"י הכי איתא: פועלים שבחורו. שמה פועלים שכחורו: לא יהא שבחה. איני רוצה שיהא שכחה ואפי' אשכח אני: יכול לא יהא שבחה. אם חזר ושכחו:

אלא לאו. ולצסוף שכחו ע"י פועלים לא הוי שכחה. בכת"י נוסף בסוה"ד: בעוד בעל הבית פס:

ומבאי. דקרא הכי 'מתרץ ומתני' הכי אמרה'. בכת"י: דקרא הכי קאמר וצרייתא הכי מיתרלא.

דלמא גזירת הבתוב. 'דמשמע' דבשדה יהא שכחה. בכת"י: כדמשמע קרא דבשדה הוי שכחה.

שם. והכי קאמר יכול יהא שכחה ת"ל כו'. בכת"י נוסף בסוה"ד: וא"ת הא לא יהא שכחה קאמר ותנא לא טעי צין לאו להיון, תריץ משום דאמר תחילה לא יהא שכחה אחי למיטעי כו'.

דף יב.

גבי מתנה. 'ליכא' לרצויי משליחות. בחושבי שמו: וליכא לרצויי משליחות. (כנראה כל הדיבור הוא המשך לדיבור דלעיל).

במונח דמי. פשיטא לן 'דאפילו' קדם. בכת"י: לאם קדם.

מציאת אשתו. רצון תקינו ליה משום איבה. בכת"י נוסף: רצון תקינו ליה משום איבה דאפי' מידי דלא טרחה ביה [בחושבי שמו נוסף: לכן] יהבה ליה, והכי אמרינן בכתובות [צו.]. מציאתה משום איבה.

דף יב.

ופליגא. דשמואל. נדצי"ל הא דשמואל, (וכדרך רש"י בכה"ג, עי' לדוגמא יומא סא:, סוטה מא:, סנהדרין קיב:, מנחות צט:, חולין סג:).

דף יג.

דייתיקי. לא תיקו זאת 'תיקוס'. בכת"י: לא תקיס זאת תקיימו.

הני מילי. 'זהמאחרין כשרין'. בכת"י ליתא.

הניחא. 'דאפילו' דלאו הקנאה. בכת"י: ואפילו:

דף יד:

מבי דייש. מתקן גבולי השדה ומגביהם.
בכת"י נוסף: מתקן גבולי השדה סביב
ומגביהם. (וכ"ה בראשונים בשם רש"י, ע"י תוס'
הרא"ש כתובות).

פירש לו. אשלים לך 'את' השבח. בכת"י:
אף השבח.

לאבילת פירות. ס"ד הא 'מייירי' בשדה.
בכת"י: קס"ד הא נמי בשדה.
והשביחה. והרי היא 'צדין יולאה'. בכת"י:
יולאה צדין.

דף טו.

מאי פסקה. צתמיה פסקא תנא כו'.
בכת"י: מאי פסקה. מאי האי דקאמר[ת],
פסקה צתמיה, פסקה ותנא כו'. (וכע"ז ברש"י
כתובות עו:).

אמליך. כשאתה כותב 'שטר המלך'. בכת"י
נוסף: שטר מכר הימלך.

ואשפי. למתרגם. בכת"י: ומתרגמינן.

אינן ועמליהון. בעל חוב מלוקח. בכת"י
נוסף: בעל חוב גובה מלוקח.

יפה ויפה. אמאי (זכינתיה). בתוס' חכמי
אנגליה גורס זכינתיה. והק' דהא איירי
במתנה, ותי' דלא יהיב במתנה אי לאו
[ד]יהיב ליה שום דבר והוי כמכר (וכ"כ
במהרש"א).

במילי אחרני. בכת"י: במילא אחרני.
(וכ"ה בגמ' בכת"י במילא אחרני, או במילתא
אחרני. וכן נכון דמילי אחרני ל' רבים).

דף טז:

המוניע לבתפיים. קרוב ליקצר אלא שעדיין.
בכת"י נוסף: קרוב ליקצר ויכול הוא לנושא
על כתיפו אלא שעדיין (וע"י בפ"ח ובריטב"א).

שפיר. 'דמאי' למימר דהיכא די' 'קרקע' מותר
על החוב 'עס' השבח כו'. בכת"י: מלית
למימר דהיכא די' 'קרקע' מותר על החוב את
השבח כו' הב לי מן ארעא גופה שיעור שבחי
דאמר ליה בעל חוב כוליה ידי כו'.

בכת"י נוסף: שקרקע אין לו. כלומר דלוקח
היה יודע דקרקע אינה שלו וגמר לוקח ונתן
דמיס למוכר לשם פיקדון שהקרקע הזה אינו
קנוי לו.

דף טז.

זבנה אורתא. בכת"י: זבנה. אצעיאל
דשמואל דלעיל קאי. אורתא. אס קודם וכו'.

גבייה בחובו. לאחר שגזלה ומכר לו 'וצא לו'
אלל נגזל. בכת"י: לאחר שגזלה ומכרה,
והיה ליה חוב אלל נגזל.

אינה צריכה לפניו. אינה צריכה 'כדי
להכניסה'. בכת"י: אינה צריכה לאומרו
ולהכניסה.

בכת"י נוסף: זו צריכה לפניו. דיכולין
לתרעה ולפרקה.

דף טז:

צא תן לו. שפסקו לו דינו 'בב"ד'. באור זרוע: כל כך (וכ"ה בדפוס ובכת"י).

והעדים מעידים. ולא פרעו. בכת"י נוסף: ולא פרעו בפנינו.

לא הוחזק בפרן. ונשבע שפרעו. בכת"י נוסף: ונשבע שפרעו ונאמן.

דף יח:

אמו כל דמוגבי. בכת"י: וכי כל הפורע חוב צא לפני בית דין, אומר הבעל במקום שפרעתי לה לא היה בית דין שיכתבו כן בגט.

ודוקא בצד. למשרי אשת איש לאורייטא. בכת"י נוסף: למשרי איסור וכו'.

דף יט:

זכות הוא לעבד. שטר גט לידה. בכת"י: שטר לידה (וליתא לתיבת גט).

חוב הוא לעבד. ושכיחא ליה ופריאל ליה. בכת"י: שכיחא ליה פריאל ליה (כל' הגמ' גיטין יג.).

דא תהא. שטר זה יהיה לקום ולהיות. בכת"י נוסף: לזכרון לקום ולהיות.

מהיום ולאחר מיתה. ואין 'לו' עוד רשות וכו'. בכת"י א': ואין לי.

שם. והפירות 'אינו' אוכל כל ימי חייו 'אלא' לאחר מיתה. בכת"י: והפירות אני אוכל כל ימי חיי והוא לאחר מיתה.

דף יט:

דבר מהדר הוא. 'אם' חזר בו לאחר 'שיאלו' שני 'שטרות'. בכת"י: ואם חזר בו וכתבה לאחר כשיאלו שני השטרות.

דף כ:

איתא. הלכך אם מכרה. בכת"י נוסף: הלכך אף אם מכרה.

הדא דלשתי. הלכך ליכא למיחש. בכת"י נוסף: הלכך כיון דשטר כתובה יולא מתחת ידה ליכא למיחש.

דף כ:

אפי' בתוב בכתב ידו. הואיל וידע לכתוב. בכת"י נוסף: הואיל וידע לכתוב כל שעה שיצא בעל חובו יס בידו לכתוב שובר, אע"ג דאיכא למימר הכי ומסתברא דודאי נפרע החוב והשובר כשר, אפי' הכי פסול סבר כו'.

שנמצא. וכל אחד 'אמר'. בכת"י: יאמר.

בכת"י נוסף: יתקיים מחותמיו. על פי חותמיו יתקיים השובר:

דף כא:

עדי קיום. שכתבו הגפק. בכת"י: שכתבו בו.

בכת"י נוסף: דאי לאו דפריע. המלוה לא הוה מרע הוא עצמו את השטר שלו שיכתוב שובר אלא ודאי להכי כתביה לשובר בתוך שטרן לידע שהוא פרוע ואין להשגיח בו והסימפון עיקר להכי הוי סמפון כשר: